

Загалом варто відзначити, що порівняно з деякими європейськими країнами, в Україні поки що нижчий рівень залучення громадян до ГО. Наприклад, у країнах Скандинавії та Західної Європи частина населення, яка активно бере участь у діяльності ГО, значно вища. Українським ГО буде додаватися соціокультурні бар'єри, які заважають повноцінному громадянському залученню [6].

Отже, ГО в Україні демонструють позитивну динаміку розвитку, і хоча досі стикаються з труднощами, особливо у сфері фінансування та правового захисту, вони продовжують набувати вплив у суспільстві та активно сприяють соціальним перетворенням, наближаючись до європейських стандартів діяльності громадянського суспільства. Для підвищення ефективності співпраці держави і громадянського суспільства потрібно спрощення бюрократичних процедур, розширення доступу ГО до процесів прийняття рішень та підтримка фінансової стабільності. Це забезпечити більш ефективну та стійку підтримку в умовах війни і післявоєнного відновлення країни.

Список використаних джерел:

1. В Україні збільшується кількість громадських організацій попри війну – аналітики URL: <http://surl.li/pskqcz>
2. Стан розвитку громадянського суспільства в Україні: шлях протягом 30-ти років та ключові аспекти 2021 року : аналіт. доп. – Київ : НІСД, 2021. – 112 с URL: <http://surl.li/wzafkc>
3. Україна покращила показник сталості організацій громадянського суспільства URL: <http://surl.li/limpiz>
4. Організаційна спроможність та інфраструктура громадських організацій посилилася, правове середовище для діяльності – погіршилося: Індекс стабільності громадянського суспільства-2017 URL: <http://surl.li/toizyc>
5. Про стан розвитку громадянського суспільства України в 2021 році та його зміни на початку 2022 року URL: <http://surl.li/lhznzr>
6. Вітковська І. М. Соціальна відповідальність громадських організацій в Україні: сучасний стан. *Український соціум*. 2020. № 3. С. 35-43. URL: <http://jnas.nbuv.gov.ua/article/UJRN-0001175187>

УДК 338.436:631.16

ГОНЧАРУК О.В., магістрант

Наукові керівники – **ВАРЧЕНКО О.М.**, доктор екон. наук, професор

Білоцерківський національний аграрний університет

ДІДЕНКО С.В., канд. екон. наук, директор ТОВ «Овостар»

ІНФОРМАЦІЙНЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ УПРАВЛІННЯ ВАРТІСТЮ НА ПІДПРИЄМСТВАХ

Розглянуто складові інформаційно-аналітичного забезпечення управління вартістю підприємства та обґрунтовано систему показників, які необхідно розраховувати в межах вартісно-орієнтованого управління. Зроблено пропозиції щодо удосконалення фінансового підрозділу досліджуваного підприємства та висвітлено основні вимоги до формування інформації за напрямками фінансового та управлінського обліку.

Ключові слова: інформаційне забезпечення, управління вартістю, фінансовий облік.

Інформаційно-аналітичне забезпечення є важливою складовою будь-якої системи управління підприємством, зокрема, такої її функціональної області як вартість підприємства. Зазначимо, що основне призначення складових інформаційно-аналітичного забезпечення менеджменту підприємства є сприяти створенню системи моніторингу вартісних показників [1; 2]. Визначено, що департамент фінансів групи компаній «Ovostar Union» очолює фінансовий директор, якому підпорядковано такі підрозділи: відділ роботи з ДФС, відділ фінансового обліку та відділ планування

та бюджетування. Вважаємо, що діюча організаційно-управлінська структура потребує удосконалення, саме щодо складових системи інформаційного забезпечення та інструментарію розрахунку основних показників вартості [3], які доцільно систематичного розрахувати та налагодити відповідний їх моніторинг.

Узагальнення наукової літератури та практичних підходів до створення системи інформаційного забезпечення дозволило обґрунтувати напрями удосконалення відділу фінансового обліку, який пропонуємо поділити на підрозділи – фінансового обліку та управлінського обліку, оскільки в умовах впровадження принципів вартісно-орієнтованого управління існує необхідність у посиленні уваги до елементів управлінського обліку задля деталізації даних фінансового обліку та подальшої передачі даних аналізу керівникам для прийняття обґрунтованих управлінських рішень.

Ця пропозиція була розроблена на основі врахування того, що фінансовий облік складається для зовнішнього користування та не несе повної аналітичної інформації, оскільки фінансова звітність демонструє результати діяльності підприємства на конкретну дату, управлінський облік дозволяє спрогнозувати наслідки майбутніх операцій і має можливість оперативного за необхідності приймати відповідні управлінські рішення. При цьому результати управлінського обліку є комерційною таємницею, тому що містять інформацію про стратегію і тактику підприємства та призначені тільки для внутрішнього користування. Отже, фінансовий та управлінський облік є обов'язковими складовими в системі менеджменту підприємства, оскільки забезпечують вищі ланки керівництва фінансовою інформацією та даними для прийняття стратегічних цілей на підприємстві, що дасть можливість підвищувати вартість бізнесу та інвестиційну привабливість.

Окрім цього запропоновано дворівневу систему планування, яка поділяється на два рівні: верхній рівень – зорієнтований на реалізацію планів підприємства із залученням усіх рівнів управлінської структури, що виконує підрозділ управлінського обліку, і нижчий рівень – на розроблення планів за окремими напрямками фінансової діяльності з оцінкою можливих фінансових ризиків і підвищення інвестиційної діяльності підприємства. Із цією метою у фінансовому департаменті досліджуваного підприємства доцільно передбачити відділ фінансового планування, інвестиційного планування та оцінки фінансових ризиків.

Окрім цього, враховуючи мінливість зовнішнього середовища та необхідності врахування її на фінансові результати та показники вартості існує необхідність залучення фахівців із оцінки фінансових ризиків, що будуть коригувати фінансову та інвестиційну діяльність підприємства відповідно до середовища його функціонування.

Важливо обґрунтувати складові інформаційного забезпечення підприємства зокрема перелік показників, які необхідно розраховувати та налагодити відповідний контроль за їх динамікою. До таких показників слід віднести величини власного та позикового капіталу, прибуток від реалізованої продукції, чистий прибуток та показник EBITDA. Також у період девальвації гривні та нестабільного курсу необхідно зосередити увагу на оптимізації витрат підприємства, а особливо на витратах на збут, оскільки їх рівень достатньо збільшився через порушення логістичних шляхів і підвищення вартості матеріально-технічних ресурсів.

З метою посилення контролю за показниками звітності підприємства та для поліпшення методів оцінки бізнеса необхідно використовувати вартісно-орієнтоване управління відповідно до якого доцільно використовувати ряд показників, які можуть забезпечують цінність підприємства для акціонерів та майбутніх інвесторів.

Отже, при запровадженні системи вартісно-орієнтованого управління групою компаній «Ovostar Union» існує необхідність у розрахунку таких показників: економічної доданої вартості (EVA), доданої вартості грошового потоку (CVA), доданої вартості акціонерного капіталу (SVA) та грошовий потік віддачі на інвестований капітал (CFROI) [4]. Вважаємо, що перелік цих показників дозволить менеджменту підприємства оперативного приймати управлінські рішення щодо підвищення вартості бізнесу. Слід враховувати ту обставину, що кожен показник із перелічених є критерієм ефективного функціонування підприємства, але жоден із них не є універсальним, тому необхідно застосовувати комплексний підхід, що підвищить інформативність одержаних результатів. Існує необхідність також необхідність у розрахунку

показників, які становлять інтерес для стейкхолдерів підприємства, а саме показники рентабельності.

Основними джерелами інформації для розрахунку рентабельностей є Баланс підприємства та Звіт про фінансові результати, тому вони є простими в розрахунку. Водночас, показники рентабельності валової, операційної та чистої реалізованої продукції є взаємопов'язаними, оскільки вони визначають фактори, які вплинули на зміну рентабельності. При порівнянні показників рентабельності підприємства із показниками рентабельності компаній-аналогів за відповідною галуззю інвестор отримує додаткову інформацію про прибутковість компанії, а керівництво знаходить своє місце у конкурентному середовищі та має можливість покращити виробничі або управлінські процеси.

Важливе місце в управлінні вартістю підприємства слід відводити моніторингу цих показників. Так, показники фінансової звітності такі як величина власного та позикового капіталу, прибуток від реалізації продукції, чистий прибуток та витрати на збут доцільно розраховувати щотижнево. Водночас, показники інвестиційної привабливості такі як грошовий потік віддачі на інвестований капітал, загальна віддача на інвестований капітал та рентабельність інвестицій [5] мають розраховуватися та оцінюватися підрозділом планування за підсумками фінансового року, кварталу, півріччя тощо.

Вважаємо, що з метою повного виконання розрахунково-аналітичної роботи при впровадженні вартісно-орієнтованого управління на підприємстві необхідно створити окремий відділу внутрішнього аудиту, який дозволить розробляти оперативні превентивні заходи щодо мінімізації та нейтралізації кризових ризиків та досягати цілей вартісно-орієнтованого менеджменту. Для цього підрозділу необхідно: здійснення пошуку таких систем контролю, які будуть налагоджувати роботу усіх бізнес-процесів; збереження активів компанії та підтримка оптимального рівня використання ресурсів; забезпечення повноти та достовірності звітності відповідно до вимог чинного законодавства, що є важливим аспектом за умови нестабільної економіки та мінливості законодавства під час воєнного стану.

Список використаних джерел:

1. Стащук О. Вартісно-орієнтоване управління фінансами підприємства. Економіка та суспільство, 2022. (42). <https://doi.org/10.32782/2524-0072/2022-42-62>
2. Ільчук В. П., Чут М. А., Штирхун Х. І. Механізм вартісно-орієнтованого управління фінансами промислових підприємств. Проблеми і перспективи економіки та управління. 2020. № 2(22). С. 101–116. DOI: [https://doi.org/10.25140/2411-5215-2020-2\(22\)-101-116](https://doi.org/10.25140/2411-5215-2020-2(22)-101-116)
3. Костирко Р. О., Замай О. О. Вартісно-орієнтована звітність як інструмент транспарентності фінансового та управлінського обліку. <https://doi.org/10.32702/2306-6806.2022.5.50>
4. Макаренко Т.Ю. Вартісно-орієнтована звітність як фактор підвищення ринкової вартості підприємств. Економіка: реалії часу. Випуск №1(29), 2017. С. 155-161.
5. Докієнко Л. М. Фінансовий інструментарій оцінювання інвестиційної привабливості підприємства. Економічний вісник Національного технічного університету України «Київський політехнічний інститут». 2016. № 11, с. 456-465.

УДК 658.114.5:005.334

ЧУРПІТА М.А., магістрант

Науковий керівник – **ВАРЧЕНКО О.М.**, д.е.н., професор

Білоцерківський національний аграрний університет

СКЛАДОВІ СИСТЕМИ МОНІТОРИНГУ РИЗИКІВ ПІДПРИЄМСТВА

У статті розглянуто алгоритм моніторингу ризиків підприємства та висвітлено основні етапи